

Nulägesbeskrivning cirkulära resursflöden för bygg och fastighet

Nybyggnation

För att uppnå storskaligt återbruk av material och produkter vid byggnation av nya byggnader, krävs samordning mellan rivningsprojekt och nybyggnadsprojekt. Kommuner har en nyckelroll idag när det kommer till vad som föreskrivs i samband med detaljplaneläggning för nybyggnadsprojekt samt planering av rivning. I många kommuner saknas processer för samordning mellan rivnings- och nybyggnadsprojekt vilket påverkar möjligheten till återbruk. Vad som föreskrivs i nybyggnadsprojekt behöver motsvara det som finns att tillgå i rivningsprojekten. Ägandeskap av material från rivningsprojektet är också någonting som behöver klargöras.

För att möjliggöra återbruk av produkter och material under byggprocessen, krävs ritningar och 3D-modeller med utrymme för flexibilitet. Det kan vara svårt att veta i förväg vad som kommer finnas tillgängligt för återbruk vid den tidpunkt som materialet eller produkten behövs.

Upphandling

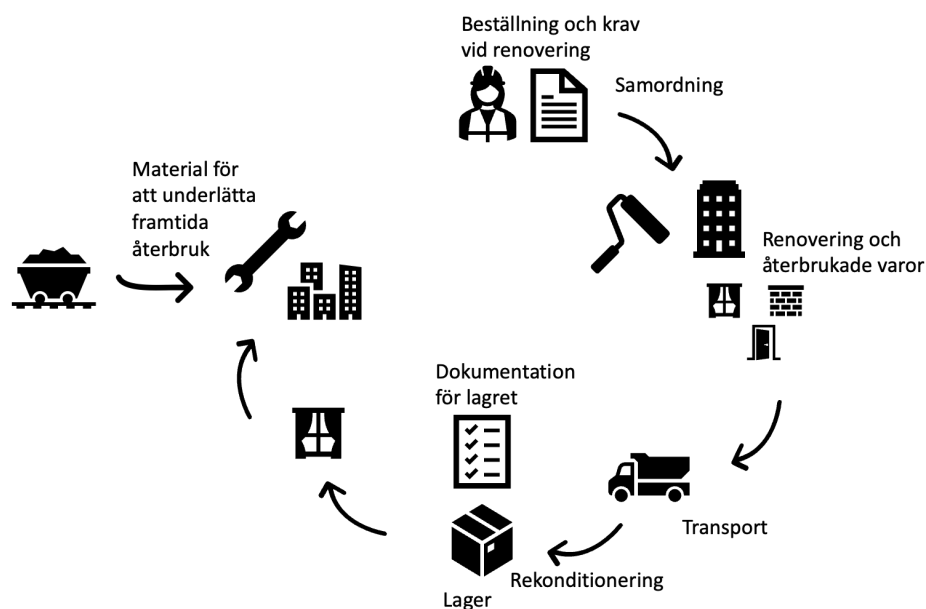
Upphandling är ett viktigt verktyg för att driva branschen mot ökad cirkularitet. Här spelar beställare en viktig roll genom att ställa krav som säkerställer att leverantörer med lösningar som bäst främjar cirkulära resursflöden till ett rimligt pris och tillräcklig kvalitet, vinner upphandlingen. Ett hinder för kravställning som främjar återbruk och cirkulära materialflöden är ofta oro för att projekten ska bli dyrare och okunskap om arbetsprocesser för återbruk i nybyggnadsprojekt.

Framtida återbruk

För att minska klimatpåverkan från byggande ur ett livscykelperspektiv ska material väljas som är hållbara och där arkitekturen och konstruktionen är anpassningsbar över tid. Om framtiden ska vara cirkulär behöver vi förbereda för det idag. Möjligheten till återbruk begränsas ofta av vad som anses vara modern estetik just då, varför byggnaders design och utformning behöver vara tidlösa och flexibla. En byggnads mest klimat- och kostnadsintensiva delar är ofta tunga element såsom stomme och grund. Dessa behöver vara demonterbara och kunna fungera på andra vis än vad de tidigare var avsedda för. För att betongelement och tegel ska kunna återanvändas, bör information om klassning och andra materialegenskaper sparas i ett format som är tillgängligt över tid, samt som är lätt att uppdatera. I den senaste manualversionen av Miljöbyggnad finns krav på både flexibilitet och informationslagring.

Ombyggnation

Innan ett projekt påbörjas kan det vara svårt att veta vilka produkter och material som faktiskt går att återanvända inom projektet. En viss grad av osäkerhet ligger i återbruksarbetets natur, och att ställa krav på en tydlig arbetsprocess för återbruk är viktigare än att krävställa en specifik mängd av återbrukade produkter. Idag finns flertalet verktyg på marknaden som underlättar för bl.a. återbruksinventering, informationslagring, marknadsföring och återbrukslogistik. De produkter som avses återbrukas kommer ha ett eget flöde; när de ska demonteras, var de ska lagerhållas, hur och om de ska rekonditioneras av vem och när de ska monteras. Ett planeringsverktyg som synliggör tidsplanen för samtliga produkter skulle kunna underlätta processen. Vid upphandling av projekt bör därför entreprenörer bedömas utifrån deras handlingsplan för systematiskt återbruksarbete.

På gång i Östergötland

Under året kommer förhoppningsvis Östergötlands första återbrukshubb för byggmaterial att öppnas. Regionala och tongivande företag i branschen har för avsikt att gå in som delägare där försäljningen kommer ske business to business. Privatpersoner har dessutom möjlighet att kunna handla, dock inte lämna, byggmaterial.

OMSTÄLLINGSLYFTET

